

E · R · · O

ERSO
PEASPONSOR

 iute

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

TOETAB

NORDAID®

Neeme Järvi ja sügisklassika

KLAVER
JAAN OTS

ERSO

DIRIGENT
NEEME JÄRVI

**HUMPERDINCK
BEETHOVEN
HAYDN
TŠAIKOVSKI**

28

NOVEMBER
ESTONIA KONTSERDISAAL
2025

PUHAS KULD

OTSING INSPIRATSIOON AMBITSIOON TIPPTASE

Nii nagu ERSO muusikas, püüdleb ka lute
oma tegevuses kõrgeima kvaliteedi
ja rahvusvahelise mõju poole.

E · R · · O

NEEME JÄRVI JA SÜGISKLASSIKA

JAAN OTS klaver
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Mari Poll
Dirigent NEEME JÄRVI

kell 19 – sümfooniakontsert

JAAN OTS klaver

Eesti Riiklik Sümfooniaorkester

Kontsertmeister Mari Poll

Dirigent NEEME JÄRVI

I

Joseph Haydn (1732—1809)

Klaverikontsert nr 2 D–duur, Hob. XVIII:2 (1767)

Allegro assai

Un poco adagio

Rondo all'Ungarese (Allegro assai)

Joseph Haydn

Sümfoonia nr 13 D–duur, Hob. I:13 (1763)

Adagio cantabile (solist Johannes Välja)

Joseph Haydn

Klaverikontsert D–duur, Hob. XVIII:11 (1782)

Vivace

Un poco adagio

Allegro assai

Maurice Ravel (1875—1937) / Charles Coleman (1968)

„Haydni nimeline menuett“ („Menuet sur le nom d'Haydn“, 1909/?)

Pjotr Tšaikovski (1840—1893) / Arkadi Leituš (1951)

Klaveritsükkel „Mälestusi Haapsalust“, op. 2 („Souvenir de Hapsal“, 1867/2025)

Lossivaremed (Adagio misterioso)

Skertso (Allegro vivo)

Sõnadeta laul (Allegretto grazioso e cantabile)

Engelbert Humperdinck (1854—1921)

„Shakespeare'i süit“ nr 1 (1907)

Sissejuhatus

Õhu- ja veevaimude tants

Ferdinand ja Miranda

Sellisel ööl (Armastusstseen)

Saatüri tants

Engelbert Humperdinck

„Shakespeare'i süit“ nr 2 (1907)

Fanfaar

Lauamuusika

Fanfaar

Serenaad

Karjuse tants

Niitja tants

Karjuste rongkäik

Kontserdist teevad ülekande Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv), salvestisi saab ka järelkuulata ja -vaadata.

HEA ERSO PUBLIK!

Tere tulemast kontserdile „Neeme Järvi ja sügisklassika“. Öhtu suure maestro seltsis tuletab meile meelde, miks on elav muusika oluline — see täidab saali energiaga.

Miks toetab Nordaid ERSOt? Sest me usume samadesse põhimõtetesse, mille järgi töötavad kõik tipptasemel orkestrid: kompromissitu kvaliteet, põhjalik ettevalmistus ja hool. Meie töö seisneb inimeste igapäevase heaolu toetamisel, samal ajal kui ERSO hoiab ülal kogukonna vaimu. Mõlemad nõuavad teadmisi, distsipliini ja pühendumust. Seetõttu on ERSO toetamine meie jaoks loomulik valik ja oleme uhked, et saame olla osa sellistest õhtutest.

Aitäh, et olete siin ja toetate ERSOt. Soovin teile meeldejäävat kontserti.

Kalle Kõre

Nordaid juhatuse liige

Joseph Haydn

Klassitsismiajastu esimene suur meister **Joseph Haydn** avas oma eksperimenteeriva ja fantaasiarikka loominguga tee muusika uutele arengutele. Elutee lõpus, 19. sajandi künnisel, oli ta Euroopa tunnustatuim helilooja. Joseph Haydni teoste kataloogi, mille on koostanud Antony Hoboken, on kantud üle 750 teose. Nende hulgas on 108 sümfooniat, 83 keelpillikvartetti, 3 oratooriumi, 14 missat, 13 ooperit, 52 klaverisonaati ja hulk kammermuusikat. Haydn on komponeerinud ka üle 20 kontserdi orkestrile ja erinevatele soolopillidele. Tuntumad neist on trompetikontsert E-duur ning tšellokontsert D-duur.

Üheteistkümnest klahvpillikontserdist kirjutatus on palju ebakindlust, sest siiani pole tema loomingu uurijatel täit selgust, millisele sooloinstrumendile oli üks või teine neist algselt mõeldud. Helilooja ei täpsustanud enamasti partituuri tiitelhel, mida ta silmas oli pidanud. Näiteks on tänase õhtu kavas olevat **D-duur kontserti nr 2 (Hob.XVIII: 2)** mängitud nii soleeriva tšembalo, klaveri kui ka oreliga. Viimane lisab sellele muusikale oma rikkalike registritega üllatavaid kõlavärve. Kirjastuse Breitkopf kataloogis on teose loomise ajaks märgitud aasta 1767.

Haydni viimane **klaverikontsert nr 11 D-duur (Hob. XVIII:11)** on säilinud dokumentide põhjal loodud uuemale instrumendile — haamerklaverile. Pikka aega kaheldi selle teose autentsuses, kuni mõni aasta tagasi avastati helilooja kiri oma Pariisi kirjastajale Boyer'le aastast 1784, mis annab

lõpliku tõendi Haydni autorluse kohta. Säilinud on esimese ja teise osa Haydni enese noteeritud kadentsid. Teos on loodud 1782. aastal. See ei ole tõenäoliselt komponeeritud tellimuse peale ega ärilistel põhjustel, vaid pigem kannustatuna Mozarti kontsertidest, mida Haydn oli Viinis kuulnud. Kuigi Haydn dirigeeris oma orkestriteoseid sageli klavessiini taga istudes ja esitas ise ka oma sonaate, ei olnud ta klaverivirtuoos nagu Mozart või Beethoven. Tema kontserdidki pole tehniliselt ülinõudlikud, kuid tänu oma värsketele ja meeldejäävatele meloodiatele, ootamatutele harmooniajärgnevustele, muusikaliste kujundite fantaasiarikastele varieerumistele ja sageli talupoeglikult humoorikale väljenduslaadile on mõned neist jäänud suurte pianistide repertuaari tänini.

Esimese osa (*Vivace*) põhiteema on rahvalikult lihtne, laulis-tantsulise karakteriga. Haydn näitab oma leidlikkust seda teemat dialoogides keelpillide, oboede ja metsasarvedega pidevalt varieerides. Keskmises osas (*Un poco adagio*) elustub romantiline helimaastik, mida rikastavad ornamentaalsete kaunistustega rikastatud meloodialiinid. Finaaliosa „Rondo all'Ungarese“ (*Allegro assai*) on kantud ungari rahvamuusika tulistest, teravatest sünkoopidest ergastatud rütmidest ning pakatavast elurõõmust.

Kahe klaverikontserdi vahel kõlab tänases kavas teine osa Haydni sümfooniast nr 13, mis valmis 1760. aastate keskel Eisenstadtis vürst Nikolaus Esterházy õukonnaorkestrile. See oli üks esimesi sümfooniaid, mille Haydn komponeeris senisest suuremale orkestrile, kus keelpillidele lisaks leiame flöödi, kahe oboe, nelja metsasarve ja timpani partiid. Ebatavaline on aga sümfoonia teine, vaid soolotsellole mõeldud osa, kus lummavalt kaunis meloodia lookleb keelpillide õrnalt kõlavate akordide saatel.

Kontserdi nr 2 D-duur (Hob.XVIII:2) esimeses osas (*Allegro moderato*) põimuvad orgaaniliselt rühikad ja galantsed muusikalised kujundid. Siin on kuulda Mannheimi koolkonna stiilile omaseid puhanguliselt tõusvaid *crescendo*’sid. Haydni eeskujuks võisid olla ka Carl Philipp Emanuel Bachi „tormi ja tungi“ meeoludest kantud teosed. Teine osa (*Adagio molto*) on ohkeliste motiivide ja keelpillide hällitava liikumisega kulgev muusika, mida taas rikastavad solisti partiis ornamentaalsed kaunistused. Viimane osa (*Allegro*) on täis Haydnile omast huumorit ja sädelevat elurõõmu.

Pjotr Tšaikovski

Pjotr Tšaikovski oli esimene vene helilooja, kes saavutas juba oma eluajal tänaseni kestva rahvusvahelise tunnustuse. Ühegi tema põlvkonnakaaslase, sh „Võimsa rühma“ liikmete Borodini, Rimski-Korsakovi ning Modest Mussorgski looming ei leidnud väljaspool kodumaad Tšaikovskiga võrreldavat tähelepanu. Igaüks neist rikastas 19. sajandi vene muusikamaastikku omal moel, kuid Tšaikovski eristus neist žanrilise mitmekülsuse ning euroopalike ja rahvuslike joonte orgaanilise sidususe tõttu. Tšaikovski teoste loetelus on üheksa ooperit, kuus sümfooniat ja programmiline sümfoonia „Manfred“, neli orkestrisüiti ning teisigi orkestriteoseid, sh süidid muusikast tema kolmele balletile. Orkestrimuusika hulka kuuluvad ka kolm klaverikontserti ja viiulikontsert ning mitmed kontsertlikud teosed soleeriva viiuli või tšelloga. Olulisel kohal on tema loomingus kammermuusika, laulud ja vaimulikud teosed.

Tšaikovski on komponerinud ligi sadakond klaveriteost, sh kaks sonaati (1865, 1878), kolm tänaseni populaarset tsüklit „Aastaajad“, „Lastealbum“ ning neist varaseim „**Mälestusi Haapsalust**“ („Souvenir de Hapsal“), lisaks hulgaliselt pealkirjastatud karakterpalu. Kolmest palast koosnev tsükkel valmis 1867. aastal Haapsalus, kus helilooja suvitas koos oma kaksikutest vendade Modesti ja Anatoliga ning sugulastest Davõdovite perekonnaga. 27-aastane helilooja oli aasta varem asunud tööle Moskva konservatooriumi harmooniaõpetajana ning tema majanduslik seis oli

tollal tagasihoidlik. Seepärast oli ta üürinud ühes Mere tänaval (nüüdsel Tšaikovski puiestel) asuvas majas endale ja oma kahele nooremale vennale kaks tuba. „Tema vähenõudlik ja lihtne hing leppis täielikult selle elulaadiga [---] ja mulle tundub, et tema selge ja rahulik meeleolu tol ajal leidis täieliku väljenduse „Sõnadeta laulus“,“ kirjutab Tšaikovski vend Modest. Tagasi Moskvast, äratasid puhkusele komponeeritud klaveripalad kohe tähelepanu. Pole küll teada, millal kõlas esmakordselt esimene pala „Lossivaremed“, kuid skertsot mängis esimesena Nikolai Rubinstein Vene Muusikaühingu sümfooniakontserdil 1868. aasta veebruaris. „Sõnadeta laulu“ mängis Tšaikovski õpilane, saksa päritolu pianist Karl Klindworth ühel ühingu poolt korraldatud kvartetipeol mõned päevad hiljem. Dirigent Max Erdmannsdörfer arranžeeris selle hiljem keelpillidele, mis Tšaikovskile nii väga meeldis, et ta juhatas seda ise 1892. aasta märtsis kontserdil Peterburi Keiserlikus Õigusteaduskoolis, kus ta kunagi oli õppinud. Väga populaarseks on see pala saanud Fritz Kreisleri seades viiulile ja klaverile. Käeoleval kontserdil kõlab tsükkel „Mälestusi Haapsalust“ seades suurele orkestrikoosseisule, mille Neeme Järvi tellis dirigendi ja suurepärase orkestreerijana tuntud Arkadi Leitušilt.

Tsükli avaldas esmakordselt Euroopas juba tollal kõrgelt tunnustatud eesti päritolu kirjastaja Peeter Jürgenson 1868. aastal. Jürgensonist sai helilooja lähedane sõber ja toetaja ning pea kogu tema hilisema loomingu kirjastaja. Esmatrüki partituuri tiitellehel on kirjas pühendus Vera Davõdovale (*Sediés à VV Davidoff*). Kui Jürgenson andis 1884. aastal välja kogumiku helilooja populaarsemate klaveriteostest, lisas ta tsükli kordustrukki väärivate teoste hulka. Tšaikovski kõigi kolme pala käsikirjade asukoht on teadmata. 1940. aastal avati helilooja sajanda sünniaastapäeva puhul Haapsalu kuursaali promenaadil mälestuspink kohas, kus Tšaikovski käis imetlemas luiki ja päikeseloojangut. Pingile on graveeritud algusmotiiv eesti rahvalaulust „Kallis Mari“, mida helilooja kasutas oma kuunda sümfoonia teises osas.

Tsükli esimene pala „Lossivaremed“ (*Adagio misterioso*) algab nostalgiliselt e-mollis ning pärast kellakõlaliselt rõõmsameelset *allegro*-osa naaseb taas alguse tõsine meeleolu. Teine pala „Skertsot“ (*Allegro vivo*) on Schumanni-laadselt kõlava mängleva ja keskosas igatseva karakteriga. Siin kasutas helilooja materjali ühe oma varasema, Peterburi konservatooriumi päevil komponeeritud klaveriteose f-moll keskosast. Viimane, serenaadlik pala „Sõnadeta laul“ (*Grazioso e cantabile*) on neist kolmest populaarseim.

Engelbert Humperdinck

On heliloojaid, kelle nimi on saanud üldtuntuks vaid mõne teosega, kuigi nende looming on palju mitmekesisem, rikkalikum ja värvikam. Nende hulka kuulub ka saksa helilooja **Engelbert Humperdinck**. Ta oli peamiselt lava- ja vokaalmuusika looja, kelle kompositsioonide hulgast paistavad silma kuus ooperit, neist hinnatumad on vendade Grimmide aineil loodud muinasjutuoooper „Hansuke ja Greteke“ („Hänsel ja Gretel“) ja „Kuninga lapsed“ („Königskinder“) Else Bernstein–Porgesi samanimelise näidendi põhjal. Humperdincki loominguga teist tahku esindab saatemuusika mitmetele Shakespeare'i ja Maeterlincki näidenditele. Tema instrumentaalmuusikast on märkimisväärsed ulatuslik orkestriteos „Mauri rapsoodia“, klaverikvintett G-duur ja keelpillikvartett C-duur.

Humperdincki muusikaline haridustee algas 1872. aastal, kui ta asus Kölni konservatooriumis õppima kompositsiooni, klaverit, tšellot ja orelit. Üks tema õpetajatest oli Ferdinand Hiller. 1877. aastast jätkas ta Münchenis Joseph Rheinbergeri klassis. 1879. aastal omistati noorele heliloojale Mendelssohni fondi auhind, mis võimaldas tal ette võtta õppereisi Itaaliasse, kus ta kohtus Richard Wagneriga. Wagner tundis noore mehe ande kiiresti ära ja kutsus ta Bayreuthi, kus ta assisteeris Wagneri viimase ooperi „Parsifal“ lavastuse ettevalmistustöödel. Pärast Wagneri surma 1883. aastal tabas teda kümme aastat kestnud loominguline kriis, mille põhjuseks oli tema liigilmne seotus Richard Wagneri muusikaga. Ühele sõbrale kirjutas ta:

„Pärast seda, kui ma Bayreuthi Wagneriga töötama tulin, on minu enda produktiivsus järsult lõppenud... Peaasi on see, et ma leian end uuesti pärast aastaid kestnud võõrdumist.“

Pöördepunktiks Humperdincki elus oli kohtumine Richard Straussiga, kes dirigeeris tema ooperi „Hänsel und Gretel“ ülimenukat esietendust 23. detsembril 1893 Weimaris. Strauss pidas seda „kõrgeima kvaliteediga meistriteoseks“. Peagi oli ooper ligi viiekümne saksa muusikateatri repertuaaris. Sageli võrreldakse seda Mozarti „Võluflöödi“ ja Carl Maria von Weberi „Nõidküti“ populaarsusega. Aastal 1900 kolis Humperdinck koos perega Berliini ja seal algas tema koostöö Saksa Teatri nimeka lavastaja Max Reinhardtiga, kelle tellimusel komponeeris ta muusika mitmele William Shakespeare'i näidendile. Nende hulgas olid „Veneetsia kaupmees“, „Torm“ ja romantiline komöödia „Kaheteistkümnnes öö“. Humperdincki äärmiselt huvipakkuv näidendimuusika on laiemale kontserdipublikule peaaegu tundmatu.

Humperdincki helikeelt iseloomustab rahvamuusikast inspireeritud meloodiate lihtsus ja võlu. Kes meist ei tunneks tema laule „Üks mehikene elab metsa sees“ („Ein Männlein steht im Walde“) või „Vennake, tule tantsi minuga“ („Brüderchen, komm tanz mit mir“) ooperist „Hansuke ja Greteke“. Tema lavamuusikas on palju maalilisust, metsaromantikat ja loodushääli. Suure meloodiameisterina valdas ta meisterlikult kontrapunktihenikat, tema teoste värviküllane orkestratsioon ja harmooniakäsitus pälvisid nii Gustav Mahleri kui ka Richard Straussi imetluse.

Muusikast Shakespeare'i näidenditele koostas Humperdinck kaks ühtekokku kümnest numbrist koosnevat **süiti**. Püüdmatagi siinkohal iseloomustada pikemalt igaühte neist, võib siiski esile tuua esimese süidi sissejuhatuses kuuluvat lähedust Wagneri „Reini kulla“ eelmängu voogavale kulgemisele. Mendelssohni „Suveöö unenäo“ muusikale omast võluvast kergust leiab „Õhu- ja veevaimude tantsus“, osas pealkirjaga „Ferdinand ja Miranda“ kuuleb balletimuusikale iseloomulikku galantsust. Wagnerliku metsamuusika romantilist looduslähedust ja peenelt orkestreeritud tämbritemängu kuuleme kaunis armastusstseenis „Sellisel ööl“ ning teise süidi tundeüllases „Serenaadis“. Rahvalikud tantsukarakterid kõlavast teise süidi „Karjuste tantsus“ ja „Niitja tantsus“ ning teise süidi uhkes lõpunumbris pealkirjaga „Karjuste rongkäik“. See on meelelahutusmuusika sõna parimas tähenduses, hingekosutav ja lummutavalt kaunis. Just see, mida me ka kontserdisaalis aeg-ajalt kuulda tahame.

Maia Lilje

SÕPRADE KLUBI

Sõprade Klubi liikmetele pakume mitmeid hüvesid ning kutsume neid osalema eriüritustel.

Pianissimo 75€ aastas

Tasuta kavalehed, privaatne garderoob, varane ligipääs uue hooaja piletitele ja muud hüved.

Piano 150€ aastas

Sooduspiletid, kutsed avatud proovidesse ja muud hüved.

Mezzoforte 300€ aastas

Kutsed avakontserdile ning vastuvõttudele, üllatuskingitused ja muud hüved.

Forte 500€ aastas

Lavatagused tuurid, kutsed ava- ja lõppkontserdile, aastaringsed soodustused ja muud hüved.

Fortissimo 1000€ aastas

Kohtumised muusikutega, kutsed orkestri üritustele ja muud hüved.

Sõprade sisering 3000+ €

Avalda oma toetusega suuremat mõju, liitudes Sõprade Siseringiga. Siseringi annetused on ühekordne panus alates 3000€, mis on suunatud kindlasse valdkonda. Sinu toetus tasustatakse ainulaadse soodustuste komplektiga just selles valdkonnas, mida toetad.

MAESTRO | SOLIST | ERSOKAS
TURNÉE | INSTRUMENT | HARIDUS

TOETAME KOOS!
erso.ee/toeta

JAAN OTS on mitmekülgne muusik, kes tegutseb aktiivselt nii pianisti kui ka dirigendina. Möödunud hooajal kandis ta Saksamaal Wiblinger Bachtage raames ette Bachi „Goldbergi variatsioonid“, dirigeeris etendusi Itaalias (Teatro Comunale di Modena), Poolas (Opera Baltycka Gdansk), Soomes (Aleksanterin Teatteri), Rahvusooperis Estonia ning astus üles kammermuusikuna Kreekas Koufonisia Classical festivalil, andes kontserdi koos legendaarse oboemängija Albrecht Meyeriga.

Lisaks sellele on ta juhatanud kollektiive nagu Jyväskylä Sinfonia, Lahti Sinfonia, Soome Rahvusooperi orkester, Joensuu Linnaorkester, Hamburgi Camerata, Kreeka Raadio Sümfooniaorkester, ERSO, Pärnu Linnaorkester, Narva Linnaorkester, Eesti Sinfonietta jt. Ta on tegutsenud assistendina Soome Raadio Sümfooniaorkestri juures, Savonlinna Ooperifestivalil ning Kreeka Rahvusooperis.

Jaan on klaveritrio TEOS ning Frielinghaus Ensemble'i liige. Koos viimasega on salvestatud neli albumit klassikalise ning kaasaegse kammermuusikaga. Peagi ilmuva uue plaadi esitluskontserdid toimuvad järgmisel aastal Saksamaal ning muuhulgas astutakse üles Hamburgi Elbphilharmonies.

Oma õpinguid alustas Jaan Tallinna Muusikakeskkoolis, mille lõpetas klaveri ja trompeti erialal (õpetajad Marja Jürisson ja Aavo Ots). Seejärel

omandas ta bakalaureusekraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias klaveri erialal (professor Mati Mikalai) ning magistrikraadi Helsingis Sibeliuse akadeemias dirigeerimise erialal (professor Leif Segerstam). Oma õpingute jooksul täiendas ta end vahetusüliõpilasena Pariisi konservatooriumis ning osales Eri Klasi, Jukka-Pekka Saraste, Susanna Mälkki, Arbo Valdma, Cyprien Katsarise, Johann Gansch, Gabor Tarkovi ning Järvi Akadeemia meistrikursustel.

Jaan on saavutanud auhinnalisi kohti paljudel konkurssidel Eestis ja väljaspool, sealhulgas I preemia noorte pianistide konkursil „Steinway & Sons“ Hamburgis, II preemia ning EMCY eripreemia noorte pianistide konkursil „Step Towards Mastery“ Peterburis, I preemia ning kaks eripreemiat (Eesti Raadio, Pärnu Linnaorkester) Eesti Puhkpillimängijate konkursil.

ERSO piletistjatele kehtib **50% soodustus** tavahinnast parkimisele Rävala parkimismajas kuni kolme (3) tunni jooksul.

Kuidas soodustust lunastada:

- Klient võtab Rävala parkimismajja sisenedes parkimispileti.
- Pärast kontserti valideerib klient oma parkimispileti kontserdisaali fuajees.
- Enne parklast lahkumist maksab klient parkimistasu parkimismajas asuvas makseautomaadis.

Suure muusikute dünastia pea NEEME JÄRVI on üks tänapäeva hinnatuimaid dirigente. Ta on juhatanud maailma tipporkestreid, teinud koostööd parimate solistidega ning tema kui ühe enim plaadistava dirigendi diskograafiasse kuulub ligi 500 plaati.

Oma pika ja üleduka karjääri jooksul on Neeme Järvi olnud seotud maailma erinevate orkestritega. Ta on Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri eluaegne aupeadirigent, Orchestre de la Suisse Romande'i, Haagi Residentieorkestri, Detroiti sümfooniaorkestri ja Göteborgi sümfooniaorkestri emeriitpeadirigent ning Šoti Kuningliku Rahvusorkestri audirigent.

Neeme Järvi muljetavaldavat diskograafiat ehivad Prokofjevi, Šostakovitši, R. Straussi, Mahleri, Dvořáki, Glazunovi, Griegi, Sibeliuse, Nielseni ja Brahmsi kõigi sümfooniade paljukiidetud salvestused. Lisaks on ta kuulajaile tutvustanud ka selliste veel vähemtuntud heliloojate nagu Wilhelm Stenhammari, Hugo Alfvéni, Niels Gade, Franz Berwaldi, Johann Svendseni ja Johann Halvorseni loomingut, samuti Eesti heliloojate Rudolf Tobiasi, Artur Kapi, Eduard Tubina ja Arvo Pärdi teoseid. Neeme Järvi on salvestanud muusikat firmadele Chandos, Deutsche Grammophon, BIS, EMI jpt.

Neeme Järvit on tunnustatud paljude preemiate, aunimetuste ja

tiitlitega, nende hulgas Rootsi Kuningriigi kõrgeim autasu Põhjatähe orden (1990), Eesti Vabariigi Riigivapi teenetemärk (III klass; 1996), Eesti Muusikanõukogu 2012. aasta interpretatsioonipreemia, Eesti Vabariigi riiklik kultuuri elutööpreemia (2017), Gramophone'i elutööpreemia (2018) ja Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali elutööpreemia (2020). Ta on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Göteborgi ülikooli, Aberdeeni ülikooli, Detroiti Wayne State University, Rootsi Kuningliku Muusikaakadeemia ja Michigani ülikooli audoktor, samuti esimene Tallinna Vapimärgi ordeni kavaler, Michigani osariigi ning Göteborgi linna aukodanik jne. Neeme Järvi kuulub ka 1999. aastal valitud 20. sajandi Eesti saja suurkuju hulka.

Neeme Järvi lõpetas 1955. aastal Tallinna muusikakooli koorijuhtimise ja löökpillide erialal Helvi Voore ja Kristjan Vestre juhendamisel, 1960. aastal Leningradi konservatooriumi sümfooniaorkestri- ja ooperidirigeerimise erialal professor Nikolai Rabinovitši klassis ning 1966. aastal samas ka aspirantuuri Jevgeni Mravinski ja Nikolai Rabinovitši juhendamisel. 1971. aastal võitis Järvi I preemia Roomas Accademia Nazionale di Santa Cecilia VI rahvusvahelisel dirigentide konkursil.

1960—1963 oli Neeme Järvi Eesti Raadio SO dirigent, 1963—1979 peadirigent, 1963—1975 oli ta ühtlasi Estonia teatri peadirigent. Ta juhatas kõiki olulisemaid Leningradi ja Moskva sümfooniaorkestreid, käies nendega ka välisturneedel, juba 1960. aastate teises pooles ka Londoni orkestreid jpt, 1979. aastal debüteeris ta New Yorgi Metropolitan Operas.

Aastal 1980 emigreerus Neeme Järvi koos perega Ameerika Ühendriikidesse. 1981—2004 oli ta Göteborgi SO peadirigent (praegu emeriitpeadirigent), 1984—1988 Royal Scottish National Orchestra peadirigent (aastast 1990 selle audirigent), 1990—2005 Detroiti SO muusikadirektor (aastast 2005 emeriitmuusikadirektor), 2005—2008 New Jersey SO muusikadirektor (praegu audirigent), 2005—2012 Haagi Residentie-orkestri peadirigent (praegu emeriitpeadirigent), 2010—2020 taas ERSO kunstiline juht ja peadirigent (praegu eluaegne aupeadirigent), 2012—2015 Orchestre de la Suisse Romande'i kunstiline juht ja peadirigent. 1982—1985 oli ta Birminghami SO ja aastast 1995 Jaapani Filharmoonia Orkestri esimene külalisdirigent. Alates 2000. aastast toimuvad Eestis Neeme Järvi rahvusvahelised dirigentide meistrkursused, millest on välja kasvanud Järvi Akadeemia.

E · R · · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

ERSO
PEASONSOR

TOETAB

LIVIKO
— anno 1898 —

Elts ja Lamsma **SIBELIUS**

VIIUL
**SIMONE
LAMSMÄ**

ERSO

DIRIGENT
OLARI ELTS

12 | DETSEMBER
ESTONIA KONTSERDISAAL
2025

VIIULIKONTSERT

**PÄRT
SIBELIUS**

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER (ERSO) on elav ja mitmekülgne orkester, kes püüdleb alati tipptaseme poole. Eesti vanimal ja mainekaimal regulaarselt tegutseval sümfooniaorkestril täitub sel hooajal 99. tegevusaasta. ERSO ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on see seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Alates hooajast 2020/2021 on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts. Neeme Järvi jätkab koostööd ERSOga eluaegse aupeadirigendina, orkestri kunstiline nõustaja on Paavo Järvi, varasemad peadirigendid on olnud Olav Roots, Paul Karp, Roman Matsov, Neeme Järvi, Peeter Lilje, Leo Krämer, Arvo Volmer, Nikolai Aleksejev ja taas Neeme Järvi.

ERSO on käinud arvukatel turneedel ning osalenud mainekatel rahvusvahelistel muusikafestivalidel. 2023. aasta mais toimus orkestri esimene kontserdireis Suurbritanniasse, kus kahe nädala jooksul anti 11 kontserti. 2022. aastal esineti Olari Eltsi juhatusel Nürnbergis, Münchenis ja Pariisis. 2021. aasta novembri lõpus osalesid ERSO ja Elts Poolas rahvusvahelisel Kesk- ja Ida-Euroopa muusikafestivalil „Eufonie“. 2019. aastal avasid ERSO ja Neeme Järvi Prantsuse Raadio maineka Montpellier’ muusikafestivali ning orkester käis Kesk-Euroopa turneel, kus Neeme Järvi juhatusel esineti Viini Musikvereini kuldses saalis, Linzi Brucknerhausi suures saalis, Praha Rudolfinum Dvořáki saalis ja Bregenzi Bodensee saalis ning Mihhail Gertsji juhatusel Saksamaal Erlangenis ja Viersenis. Veel on esinetud sellistel maailmalavadel nagu Berliini Konzerthaus, New Yorgi Avery Fisher Hall (praeguse nimetusega David Geffen Hall), Peterburi filharmonia suur saal ja Maria Teatri kontserdisaal, Kölni filharmonia, Helsingi Musiikkitalo, Stockholmi Berwaldhallen jt.

ERSO plaadistuste kõrget kvaliteeti on esile tõstetud mainekates klassikalise muusika ajakirjades ning sellega on kaasnenud mitmed tunnustused, millest olulisim on Eesti esimene Grammy (2004, dirigent Paavo Järvi), värskeimad aga aasta klassikaalbumi tiitel 2020. aastal Eesti muusikaauhindade jagamisel Elleri sümfooniliste poeemide teise plaadi eest (dirigent Olari Elts) ning kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia ERSO-le ja Olari Eltsile seniste Elleri muusika salvestiste eest. Suurepärane koostöö on ERSO-l selliste mainekate plaadifirmadega nagu Chandos, BIS, Onyx, samuti Ondine, ERP jt.

Lisaks kohalikele raadio- ja telekanalitele on ERSO kontserte üle kandnud Mezzo ja medici.tv ning EBU vahendusel on need jõudnud paljudesse Euroopa raadiojaamadesse. 2020. aastal alustas tegevust ERSO TV (erso.tv), kus saab vaadata kõiki orkestri live-kontserte ning juba toimunud esinemisi.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts

Eluaegne aupeadirigent Neeme Järvi, **kunstiline nõustaja** Paavo Järvi

Koosseis 28. novembril 2025

I VIIUL

Mari Poll
Marge Uus
Kristiina Aimala
Kätlin Ivask
Nina Kawaguchi
Kirti–Kai Loorand
Astrid Muhel
Hanna–Liis Nahkur
Tõnis Pajupuu
Piret Sandberg
Danae Taamal
Tarmo Truuväärt
Liis–Helena Väljamäe
Katrin Matveus

II VIIUL

Kaido Välja
Kadi Vilu
Kristel Kiik
Triin Krigul
Miina Laanesaar
Maiu Mägi
Mari–Katrina Suss
Marlis Timpmann
Maaren Vihermäe
Annelize Vlasenko
Eeva–Maria Laas
Ida Teppo–Gualandi

VIOOLA

Rain Vilu
Liina Sakkos
Helena Altmanis
Mall Help
Kaja Kihō
Martti Mägi
Juhan Palm–Peipman
Jülija Širokova
Kristiina Välja
Arvo Haasma

TŠELLO

Johannes Välja
Andres Alexander
Metspalu
Riina Erin
Tõnu Jõesaar
Lauri Toom
Margus Uus
Villu Vihermäe

KONTRABASS

Xiaonan Nie
Imre Eenma
Madis Jürgens
Indrek Pajus
Ants Önnis
Kaupo Olt

HARF

Sara Siria D'Amico

FLÖÖT

Mari–Liis Vind
Minna Emilia Vürst

OBOE

Guido Gualandi
Tõnis Traksmann

KLARNET

José Carlos Domínguez
Almela
Meelis Vind

FAGOTT

Kristjan Kungla
Kaido Suss

METSASARV

Ye Pan
Mattias Vihmann
Kalle Koppel
Nikita Matsuk

TROMPET

Indrek Vau
Laur Keller
Ivar Tillemann

TROMBOON

Peeter Margus
Väino Põllu
Andrus Karjel

TUUBA

Madis Vilgats

TIMPANID

Maarja Nuut

LÖÖKPILLID

Vambola Krigul
Lauri Metsvahi
Rein Roos

KITARR

Karl Petti

TŠELESTA

Tiit Tomp

SA ERSO juhatus liige

Kristjan Hallik

Produtsent

Daily Trippel

Orkestri mäenedžer

Marko Metsaru

Müügijuht

Signe Vaiknemets

Partnersuhete juht

Morgan Merrell

Maine- ja kommunikatsioonijuht

Kaisa Koger

Toimetaja

Anita Maasalu

Noodikoguhoidja

Mariell Aren

Disainer

Norman Orro

Personalijuht

Piret Veensalu

Pillilao juhataja

Egert Leinsaar

Kammer- ja noorteprojektide produtsent

Taavi Orro

Lavameistrid

Jüri Korjus
Heiki Zvorovski

AITÄH TOETAMAST!

ERSO PEASPONSOR

SPONSORID

NORDIC
CATERING

LIVIKO
— anno 1898 —

myfitness
world class gym & studios

TOETAJAD

PAKEND & PRINT
ERSO TRÜKIKESKUS

KULTUURIMINISTEERIUM

pileti
keskus
Powered by sviby

FORTISSIMO

1000€

Aare Viira
Allar Jõks
David O'Brock
Egon Elstein
Johan Randvere
Kadri Lindpere
Lauri Ligi
Rain Tamm
Siim Kallas
Tõnu Kuddu

FORTE

500€

Annika Kuimet
Evi Rooda
Karin Punning
Kristjan Pomm
Lauri Almann
Raivo Stern
Siim Kallast
Toomas Prangli
Ülle Kruuse

MEZZOFORTE

300€

Aare Olander
Helge Talts
Ingrid Männik
Juta Schnur
Juta Tiidus
Lembit Talts
Maret Maripuu
Piret Tuul
Riina Cohen
Siim Aben
Triin Siim
Tunne Kelam

PIANO

150€

Aime Lindpere
Aivo Hallist
Allan Randmaa
Andrus Lehtmetts
Ants Hinnõ
Ants Kerde
Ants Orgulas
Eero Hammer
Harri Mikk
Heidi Pruuli
Jaan Riikoja
Jonna Pechter
Jüri Šamov–Liver
Jüri Suursoo
Kaidi Ruusalepp
Kärt Hammer
Kärt Põldsam
Katre Viljalo
Katrín Veskimäe
Kristel Leppik
Kristiina Kahur
Liina Anier–Pärn
Mai Stern
Maia R Emmelgas
Mall Petersen
Mare Hammer
Mare Jugandi
Markia Laar
Martin Juusu
Nele Laidvee
Patrick Soome
Peep Laar
Reet Nurmeots
Sander Pullerits
Sirje Almann
Tanel Ross
Tiit Kruus
Urve Pappa
Velle Hammer
Malle Maltis
Merike Meren
Anonüümne ©

PIANISSIMO

75€

Aime Talvik
Andres Vasarik
Anne Artus
Elena Aben
Elle Nellis
Elna Kaasik
Ene Krigul
Enel Pehap
Gennadi Vihman
Heiki Meos
Helle Kulbas
Ilja Sundelevitš
Irina Zundeleovich
Juta Keskküla
Katariina Lepiku
Leila Eespere
Liina Linsi
Lilian Heikkilä
Mai Ets
Marika Eljas
Merle Keskküla
Piret Nõmmela
Riina Talvik
Silva Pastak
Sirje Pöder
Sirje Urb
Tiia Ruben
Tiina Hiie
Tiiu Vilms
Triin Lekk
Viive Savel
Viivi Villemson
Vilve Põldmäe
Vivian Rennel
Vladimir Panov

Liitudes ERSO Sõprade Klubiga, toetate Eesti esindusorkestrit ning panustate Eesti kultuuri- ja muusikaellu. Sõprade klubi liikmetele pakume mitmeid hüvesid ning kutsume neid osalema eriüritustel.
Liitu ERSO sõprade klubiga!

DOONORID

Anne Murof
Hans Kristian Laur
Kristjan Pomm
Morgan Merrell
Signe Vaiknemets
Siim Kallast
Ülle Peljo
Vladislava Vassitskina
Anne Kase

SUUREPÄRANE SOORITUS ALGAB
HEAST ENESETUNDEST

IGAPÄEVANE ANNUS VIRTUOOSUST

Vedelkapsel - vedeliku efektiivsus ja kapsli mugavus.

Vedelkapslid on uuenduslik viis toidulisandite
viimiseks otse rakku. Nordaid vedelkapslite
eelised tavakapslite ees:

- kiirem ja parem imendumine
- ei oma maitset
- ainult looduslikud koostisosad
- säilitusaineteta ja õrn sinu maole
- parem biosaadvus - keha suudab
paremini omastada
- läbipaistev kapsel ja UV kindel purk

www.nordaid.eu

KUTSUME KUULAMA

ELTS JA LAMSMA. SIBELIUS

N, 11. DETSEMBER KELL 13 (SÜMFOONILINE LÖUNA)

R, 12. DETSEMBER KELL 19

ESTONIA KONTSERDISAAL

Arvo Pärt „Cantus Benjamin Britteni mälestuseks“

Jean Sibelius Viiulikontsert d-moll, op. 47

Jean Sibelius Sümfoonia nr 2 D-duur, op. 43

SIMONE LAMSMA viiul, ERSO, dirigent OLARI ELTS

SIMONE LAMSMA JA ERSO KAMMERMUUSIKUD

L, 13. DETSEMBER KELL 18

MUBA SUUR SAAL

Louis Spohr Nonett F-duur, op. 31

SIMONE LAMSMA viiul, RAIN VILU viiola, ANDRES ALEXANDER METSPALU tšello,

REGINA UDOD kontrabass, MARI-LIIS VIND flööt, GUIDO GUALANDI oboe,

SOO-YOUNG LEE klarnet, PEETER SARAPUU fagott, JÜRNAS RÄHNI metsasarv

RADISSON COLLECTION
TALLINN

LIVIKO
— anno 1898 —

myfitness
world class gym & studios

Epiim

NORDAID®

NORDIC
CATERING

E · R · · O

Estonia pst 4
10148 Tallinn
tel 6 147 787
erso@erso.ee
www.erso.ee

Kuula ja vaata uuesti!

ERSO.TV